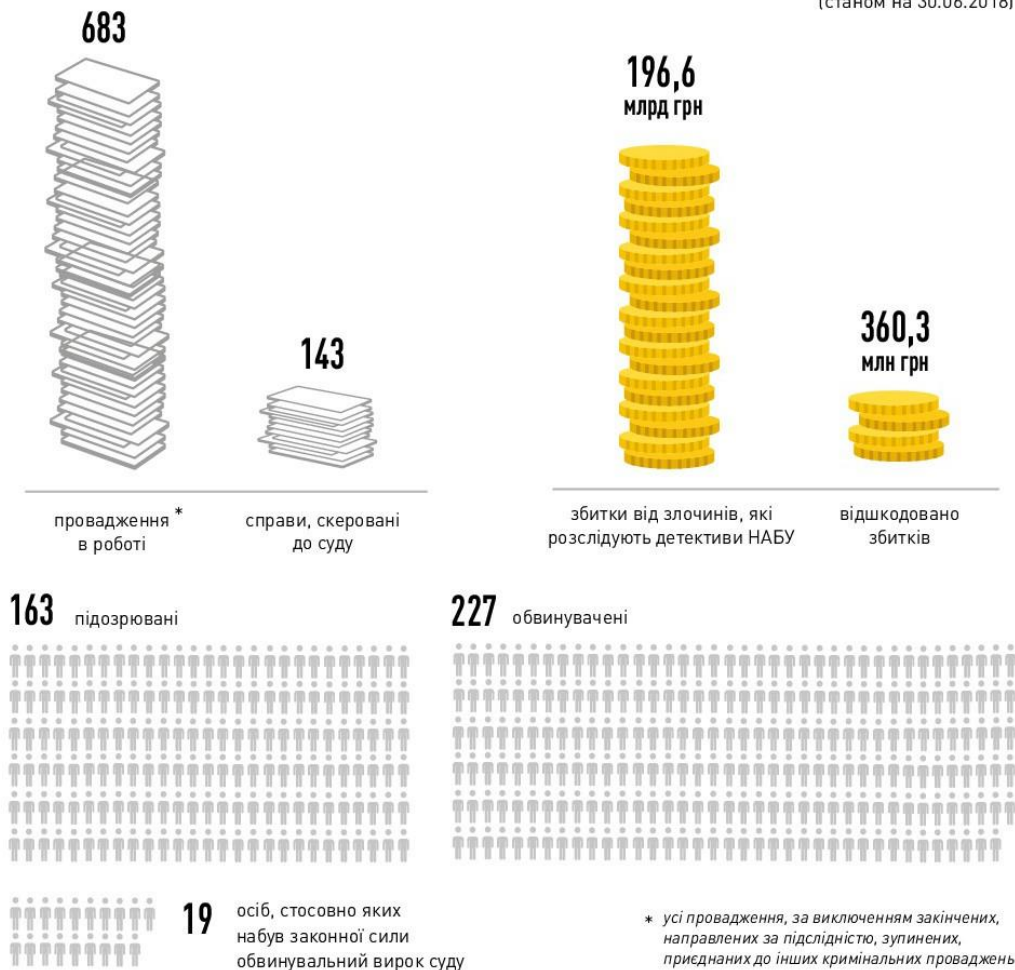

Висновок Ради громадського контролю НАБУ на звіт Бюро

ДІЯЛЬНІСТЬ НАБУ: ГОЛОВНЕ В ЦИФРАХ

(станом на 30.06.2018)

Рада громадського контролю при Національному антикорупційному бюро України (далі – РГК НАБУ), відповідно до частини 4 статті 26 Закону України “Про Національне антикорупційне бюро України”, підпункту 2 пункту 5 “Положення про Раду громадського контролю при НАБУ”, реалізуючи свою функцію із забезпечення прозорості та цивільного контролю за діяльністю Національного бюро та керуючись засадами верховенства права, законності, гласності, неупередженості та відкритості для суспільства, надає свій висновок щодо Звіту про діяльність НАБУ за I півріччя 2018 року (далі – Звіт).

1) Відповідність Звіту вимогам законодавства

Частина 3 статті 26 Закону України “Про Національне антикорупційне бюро України” визначає перелік інформації, яка має міститися в письмовому Звіті.

Звіт був оприлюднений 10 серпня 2018 року, що відповідає визначеному законодавством терміну.

У Звіті міститься уся передбачена законодавством інформація, зокрема:

- зазначені статистичні дані діяльності НАБУ;
- наведено інформацію про взаємодію з іншими державними органами, з компетентними органами іноземних держав, міжнародними та іноземними організаціями; недержавними організаціями та ЗМІ;
- зазначено чисельність працівників НАБУ та дані про підвищення ними кваліфікації;
- наведено дані про діяльність Управління внутрішнього контролю та про результати притягнення співробітників НАБУ до відповідальності;
- вказано кошторис НАБУ та стан його виконання; наведені інші дані про діяльність НАБУ (кількість отриманих звернень та дані про міжнародну правову допомогу тощо).

Також необхідно додати, що відомості щодо кількості повідомлень про вчинення правопорушень працівниками Національного бюро містяться в Урядовому кур'єрі ([№ 149](#) від 10.08.2018) та у таблицях-додатках про результати діяльності Національного антикорупційного бюро України, опублікованих на сайті НАБУ у відповідному розділі.

Окремо варто відзначити, що на відміну від попередніх звітів про діяльність Національного бюро, даний Звіт не містить таблиці у додатках з інформацією про взаємодію з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями. В той же час окремим розділом у текстовій частині Звіту висвітлено співпрацю Національного бюро з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА).

У звітах за попередні періоди в окремих таблицях у додатках висвітлювалася інформація виключно про укладені угоди чи меморандуми про співпрацю між НАБУ та тими чи іншими органами влади (за попередні роки діяльності Національним бюро було укладено більше 25 таких угод чи меморандумів). За даними Ради громадського контролю, у звітному періоді НАБУ не уклало угоди чи меморандуми, тому і вищезазначена інформація у Звіті в окремій таблиці у додатках не відображалася.

Окрім статистичних та кількісних показників, у Звіті також наведено аналітичну інформацію по різних напрямках діяльності НАБУ (позовна робота, нормотворча діяльність, інформація про організаційну структуру та штатну чисельність, про забезпечення умов праці, про проведені навчальні візити, публічні заходи, конференції та інформаційно-просвітницькі кампанії, про виконання бюджетної програми, а також відомості про роботу територіальних управлінь, динаміку збільшення аудиторії у соціальних мережах).

Звіт містить велику кількість інфографік та інших типів візуального відображення кількісних та якісних показників роботи Національного бюро, що значно полегшує сприйняття інформації. Також у Звіті окремим блоком відображено інформацію щодо висновків і рекомендацій міжнародної експертизи з оцінювання ефективності трирічної діяльності НАБУ та САП. Позитивним моментом є також поява нового розділу, в якому

визначаються пріоритети інституційного розвитку Національного бюро до 2020 року, що свідчить про наявність стратегічного планування подальшої роботи.

Таким чином, Звіт містить усі обов'язкові відомості, передбачені Законом України "Про Національне антикорупційне бюро України", є публічно оприлюдненим у визначений законодавством термін і загальнодоступним на офіційному веб-сайті НАБУ. Крім цього, у Звіті відображено велику кількість аналітичної та статистичної інформації у вигляді таблиць та інфографік, що значно покращує її візуальне сприйняття.

2) Оцінка діяльності НАБУ у I півріччі 2018 року

Детективи НАБУ станом на 30.06.2018 розслідували 683 кримінальних провадження (перші відомості про кримінальні провадження були внесені детективами до ЄРДР 04.12.2015), 35 особам було повідомлено про підозру, 36 проваджень щодо 62 обвинувачених було скеровано до суду (всього станом на 30.06.2018 скеровано 143 кримінальні провадження).

Із 36 справ, які були направлені до суду, 35 – це провадження, де були скеровані обвинувальні акти, та 1 провадження з клопотанням про звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності. Лише у семи справах з переданих у звітному періоді розпочато розгляд по суті.

РОЗПОДІЛ ОБВИНУВАЛЬНИХ АКТИВ ЗА
СТАТТЯМИ КК УКРАЇНИ (УСІ ОСОБИ В УСІХ ЕПІЗОДАХ)
(станом на 30.06.2018)

		ПІДСЛІДНІСТЬ НАБУ
Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем	Стаття 191	33,5%
Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом	Стаття 209	2,2%
Зловживання владою або службовим становищем	Стаття 364	11%
Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми	Стаття 364-1	1,3%
Декларування недостовірної інформації	Стаття 366-1	2,2%
Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою	Стаття 368	26,9%
Незаконне збагачення	Стаття 368-2	1,3%
Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі	Стаття 369	6,2%
Зловживання впливом	Стаття 369-2	6,2%

Для порівняння, у попередньому звітному періоді станом на 31.12.2017 у роботі детективів було 489 кримінальних проваджень, 56 особам було повідомлено про підозру, до суду було скеровано 29 кримінальних проваджень щодо 45 осіб. Варто відзначити збільшення кількості направлених до суду проваджень – 36 проти 29 у попередньому звітному періоді, із них 35 обвинувальних актів проти 27, які були скеровані у другому півріччі 2017 року.

Кінцеві рішення ухвалено лише у 33 провадженнях: 21 вирок, яким затверджено угоду зі слідством, 2 вироби щодо 3 осіб із реальним покаранням у вигляді позбавлення волі, 9 ухвал про звільнення від кримінальної відповідальності та 1 ухвала про закриття провадження. Водночас значно зросла загальна кількість проваджень, які перебувають у роботі детективів НАБУ. Кількість справ у залишку станом на 30.06.2018 збільшилася на 312 проваджень, порівняно з 30.06.2017. Це свідчить про зростання навантаження на детективів НАБУ.

Виріс також і розмір збитків у провадженнях, які нині розслідує Національне бюро. Загальний їх розмір складає 196,6 млрд грн (за звітний період розмір збитків збільшився на 43,3 млрд грн).

Кошторисні призначення НАБУ на 2018 рік за загальним фондом становлять 857 091,7 тисяч гривень та передбачені на оплату праці (472 054,2 тис. грн), нарахування на оплату праці (91 403,5 тис. грн), придбання товарів і послуг (113 445,0 тис. грн), соціальне забезпечення (55 450,0 тис. грн), капітальні видатки (123 175,7 тис. грн) та інші поточні видатки (1 563,3 тис. грн). Порівняно з 2017 роком (призначення загального фонду НАБУ зі змінами на 30.06.2017 р. становили 773 556,8 тис. грн), кошторис зріс на 85 млн 534,9 тис. грн. В той же час НАБУ запобігло розкраданням на 2,2 млрд.грн, відшкодовано збитків на суму 360,3 млн грн (зокрема 107,1 млн грн – упродовж I півріччя 2018 р.), у процесі стягнення ще 807 млн грн.

Таким чином, розмір видатків на Національне бюро у 2018 році майже у 3,8 разів менший, ніж розмір бюджетних коштів, які було повернуто або розкрадання яких було попереджено завдяки роботі НАБУ.

МАЙНО ТА КОШТИ, НА ЯКІ НАКЛАДЕНО АРЕШТ

(станом на 30.06.2018)

НАКЛАДЕНО АРЕШТ НА ГРОШОВІ КОШТИ:*

Відбулися зміни і в кількості арештованого майна, активів і грошових коштів у кримінальних провадженнях, віднесених законом до підслідності Національного бюро (станом на 30.06.2018), порівняно з такими ж показниками на кінець попереднього звітного періоду. Ідеться як про кримінальні провадження, в яких досудове розслідування ще триває, так і про вже скеровані до суду справи.

Зокрема, значно зросли показники щодо кількості арештованих земельних ділянок (403 одиниці проти 221), транспортних засобів (231 одиниця проти 46), об'єктів житлової (176 проти 105) та нежитлової (115 проти 22) нерухомості. В той же час кількість арештованих грошових коштів у доларах США зменшилася майже у 210 разів (із 158,5 млн до 751,7 тис.). У гривнях вона зменшилася на 46,2 млн (із 654,1 млн грн до 607,9 млн грн). Кількість арештованих коштів у Євро зросла у 2,3 рази (із 881,5 тис. до 2 млн 30 тис.)

Стабільною залишається кількість справ за участі Національного бюро у цивільних, адміністративних і господарських судах. Станом на 30.06.2018 НАБУ супроводжувало 78 справ. За звітний період було відвідано 225 судових засідань, за результатом розгляду яких 93 угоди/договори були визнані недійсними на загальну суму 4,75 млрд грн.

ПОЗОВНА РОБОТА

(з 01.01.2018 по 30.06.2018)

У ГОСПОДАРЬКОМУ
СУДОЧИНСТВІ

У ЦИВІЛЬНОМУ
СУДОЧИНСТВІ

В АДМІНІСТРАТИВНОМУ
СУДОЧИНСТВІ

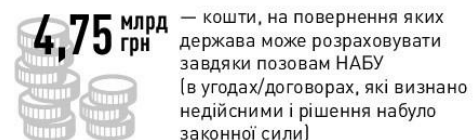
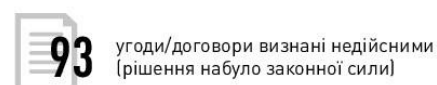
- на користь Національного бюро
- не на користь Національного бюро
- перебувають у провадженні суду

СУПРОВІД СУДОВИХ СПРАВ

РЕЗУЛЬТАТИ ПОЗОВНОЇ РОБОТИ

(станом на 30.06.2018)

Ідеться про судові позови, які подає НАБУ для відшкодування збитків, завданих держпідприємствам корупційними схемами, а також для усунення умов реалізації таких схем (закупівля товарів, робіт, послуг за завищеними цінами, або ж навпаки – продаж за заниженими цінами продукції, виробленої на ДП тощо). Вказані цифри свідчать про достатньо ефективну та продуктивну роботу юридичного управління НАБУ.

У звітному періоді продовжилася комплектація штату НАБУ. При граничній чисельності 700 осіб, станом на 30.06.2018 призначено 638 осіб, в т.ч. 5 осіб призначено строково – на період перебування основного працівника у відпустці по догляду за дитиною (на кінець попереднього звітного періоду було призначено 621 особу, що на 17 осіб менше), у процесі призначення – 2 (на кінець попереднього звітного періоду – 9), відкрито 65 вакансій (на кінець попереднього звітного періоду – 70).

Важливим викликом для конкурсних комісії НАБУ у наступному звітному періоді буде проведення якісного відбору четвертої хвилі кандидатів на посади детективів. Менше ніж за місяць на 34 вакансії документи подали 1865 претендентів. У середньому конкурс на одне місце в підрозділі детективів становить 40 осіб. Найбільший конкурс на три вакантні посади детектива з наданням робочого місця у м. Києві – 193 особи на одну посаду.

Така значна кількість охочих працювати у Національному бюро свідчить про те, що НАБУ залишається одним із найбажаніших роботодавців у державному секторі. Незмінною залишилася кількість працівників, які мають вчені звання: 20 кандидатів юридичних наук, 4 – економічних, 2 – технічних, по 1 – політичних, медичних і фізичного виховання та спорту.

Значно збільшилася кількість працівників, які мають статус учасника бойових дій – станом на 30.06.2018 їх налічується 81 (станом на 31.12.2017 таких осіб було 49). Загалом РГК НАБУ позитивно оцінює роботу Національного бюро із кадровим забезпеченням.

За I півріччя 2018 р. до Управління внутрішнього контролю (далі – УВК) надійшло 344 скарги та звернення на дії працівників НАБУ (за II півріччя 2017 р. було 393 скарги, за I півріччя 2017 р. – 411). УВК у звітному періоді проведено 18 службових розслідувань, за результатами яких 2 працівників було притягнуто до відповідальності (у попередньому звітному періоді було проведено 15 службових розслідувань, щодо трьох працівників НАБУ матеріали було направлено до дисциплінарної комісії, із яких двоє звільнено та ще одній особі винесено зауваження).

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ У ЦИФРАХ

(з 01.01.2018 по 30.06.2018)

СЛУЖБОВІ РОЗСЛІДУВАННЯ

РОЗ'ЯСНЮВАЛЬНА РОБОТА

Крім цього, у звітному періоді УВК провело 8 перевірок працівників на доброчесність з метою виявлення порушень у службовій діяльності (із них одна з негативним результатом). Рада громадського контролю підтримує практику проведення перевірок на доброчесність та закликає продовжити проведення таких заходів у подальшому, а також наголошує на важливості дотримання усіма співробітниками НАБУ чинного законодавства у своїй діяльності, неухильного дотримання вимог Кодексу професійної етики працівників НАБУ, що має запобігти будь-яким порушенням. Хоча зменшення кількості скарг на дії працівників НАБУ однозначно є позитивним моментом, все одно кількість таких звернень досі залишається значною.

Рада громадського контролю підтверджує високий рівень прозорості і професійності процесу роботи НАБУ з персоналом та відбору кандидатів. У I півріччі 2018 року члени РГК взяли участь у 36 засіданнях конкурсних комісій, провели 242 співбесіди з претендентами на посади в НАБУ, проаналізували інформацію з відкритих джерел і реєстрів стосовно 130 кандидатів. Також члени Ради громадського контролю взяли участь у 6 засіданнях Дисциплінарної комісії Національного бюро. За їхньої участі комісія, серед іншого, ухвалила рішення про притягнення до відповідальності двох працівників.

Також у I півріччі 2018 р. 141 співробітник Національного бюро відвідав 19 країн світу з навчальними візитами (за попередній звітний період – 33 закордонних візити керівництва та співробітників НАБУ в 20 країн світу). Закордонні візити працівників з метою навчання та підвищення кваліфікації свідчать про здобуття ними знань щодо найкращих світових практик у сфері боротьби із корупцією та сприяють обміну досвідом із іноземними колегами та налагодженню ділових контактів, тому РГК вважає це хорошою практикою, яка має продовжуватися й надалі.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

(станом на 30.06.2018 року)

86

зустрічі з міжнародними партнерами

50

візити за кордон до

25

країн світу

1

укладено меморандумів

Національне бюро постійно взаємодіє з компетентними органами іноземних держав. За звітний період НАБУ надіслано 83 запити про надання міжнародної правової допомоги, 54 запити було виконано. Порівняно з попереднім звітним періодом кількість надісланих і виконаних запитів значно скоротилася (у II півріччі 2017 року було надіслано 173 запити та виконано 83). Крім того, Національне бюро отримало 7 запитів від компетентних органів іноземних держав, виконало 3 запити.

За період з 01.01.2018 по 30.06.2018 в НАБУ надійшло 8 740 звернень (що на 34,2 % менше, ніж за II півріччя 2017 р.). В цілому така кількість звернень до НАБУ за звітний період є характерною для першої половини року: у I півріччі 2017 р. було 8 172 звернення, у лютому-серпні 2016 р. – 9 226.

6 241 звернення надійшло від громадян, що становить 71,4 % від загальної кількості звернень, при цьому найбільш ефективним і популярним каналом надсилання звернень від громадян залишаються засоби поштового зв'язку та колл-центр Національного бюро. Запити та звернення народних депутатів України склали 6,2 % від усіх звернень або 540 звернення в абсолютних показниках (із них 461 були надіслані безпосередньо до Національного бюро та 79 були переслані іншими органами). Запити на доступ до публічної інформації склали 5,1 % від загальної кількості звернень або 447 запитів в абсолютних показниках.

Заяви, звернення, повідомлення про кримінальні правопорушення юридичних осіб, державних органів, громадських організацій склали 17,3 % (994 заяви від юридичних осіб та державних органів і 518 заяв від громадських організацій). У попередньому

звітному періоді кількість звернень від юридичних осіб, державних органів та громадських організацій була більшою і складала 28,6 % від загальної кількості звернень або 3 362 звернення в абсолютних показниках.

Національне антикорупційне бюро України скерувало 9 подань про усунення причин і умов, що сприяли вчиненню кримінального корупційного правопорушення до органів державної влади, організацій та установ за період з 01.01.2018 по 30.06.2018. Чотири з цих подань розглянуто та надано відповіді НАБУ. Решта – перебувають на розгляді. Рада громадського контролю закликає органи державної влади, організації та установи брати до уваги відповідні подання НАБУ, а також вживати всі необхідні дії для усунення причин і умов, що сприяли вчиненню кримінальних корупційних правопорушень.

РГК НАБУ доходить висновку, що показники діяльності Національного антикорупційного бюро в цілому є задовільними.

У той же час викликає занепокоєння тривалий розгляд проваджень, скерованих до суду, а також окремі аспекти взаємодії НАБУ з іншими державними органами.

3) Виявлені ризики та пропозиції щодо їх усунення

Окрім Звіту за I півріччя 2018 року, Рада громадського контролю уважно вивчила висновки [міжнародного експертного аналізу](#) діяльності Національного антикорупційного бюро України і хоче наголосити на низці ризиків для роботи органу. Попри те, що більша частина з них має зовнішній характер, вони потребують врегулювання, оскільки можуть перекреслити нинішні і майбутні результати роботи НАБУ.

- **Тривалий судовий розгляд справ, які вже скеровано до суду.**

Із 143 справ, скерованих до суду Головним підрозділом детективів, судовий розгляд не розпочато у 46 провадженнях. До основних причин можна віднести: хвороби/відпустки суддів, проблеми з визначенням підсудності, апеляційний розгляд скарг на повернення обвинувальних актів, неявка учасників процесу, неможливість сформувати колегію суддів тощо.

Після ухвалення закону про створення Вищого антикорупційного суду важливо забезпечити умови для якнайшвидшого формування штату ВАКС з метою подальшого ефективного та оперативного судового розгляду справ про корупцію. Також надзвичайно важливими є прозорість і публічність процесу формування та роботи Вищого антикорупційного суду.

- **Конфлікт між керівництвом НАБУ та САП.**

Вкотре наголошуємо, що Національне антикорупційне бюро України та Спеціалізована антикорупційна прокуратура повністю розділяють відповідальність за якість,

законність і результати досудових розслідувань кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, а також безпосередньо за кінцеве судове рішення у відповідному провадженні.

Позитивним прикладом взаємодії вказаних органів є прийняття Єдиних принципів зовнішньої комунікації між НАБУ та САП від 27.07.2017 (№157-0), що врегульовують питання співпраці відомств в інформаційній сфері.

30 березня 2018 року Генпрокурор Юрій Луценко, а також директор НАБУ Артем Ситник звернулися до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів з проханням вирішити питання про притягнення керівника САП Назара Холодницького до дисциплінарної відповідальності. За результатами розгляду вказаних скарг КДКП вирішила притягнути його до дисциплінарної відповідальності та накласти стягнення у вигляді догани.

Рада громадського контролю при НАБУ закликає усіх учасників цих процесів не допустити використання ситуації для політичного чи іншого впливу на діяльність САП та НАБУ чи для перешкоджання належному розслідуванню справ. Незалежність, незаангажованість та відсутність будь-якого незаконного впливу мають бути ключовими принципами діяльності НАБУ та САП. Необхідно також забезпечити регулярне проведення спільних робочих нарад детективів НАБУ та прокурорів САП із дотриманням принципів поваги до їх процесуальної незалежності з метою забезпечення тісної координації, а також проводити спільні навчання для підтримки необхідного рівня комунікації та ефективної взаємодії.

НЕЗАКОННЕ ЗБАГАЧЕННЯ ТА Е-ДЕКЛАРУВАННЯ: РОЗСЛІДУВАННЯ НАБУ

[станом на 30.06.2018]

РОЗСЛІДУВАННЯ ФАКТІВ НЕЗАКОННОГО ЗБАГАЧЕННЯ (СТ. 368-2 КК УКРАЇНИ)

535,8 млн грн

загальна сума незаконного збагачення, що розслідує НАБУ

кількість кримінальних проваджень, у межах розслідування яких скеровано запити до НАЗК про проведення повної перевірки стосовно особи

РОЗСЛІДУВАННЯ ФАКТІВ ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНИХ ВІДОМОСТЕЙ (СТ.366-1 КК УКРАЇНИ)

769,4 млн грн

загальна сума незадекларованих активів, що розслідує НАБУ

кількість кримінальних проваджень, у межах розслідування яких отримано висновок НАЗК щодо здійснення повної перевірки стосовно особи

КАТЕГОРІЯ ОСІБ, ЧИС НЕЗАКОННЕ ЗБАГАЧЕННЯ ТА ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНИХ ВІДОМОСТЕЙ РОЗСЛІДУЄ НАБУ (СТ.366-1, СТ.368-2 КК УКРАЇНИ)

- **Періодичні спроби внести зміни до положень Кримінального чи Кримінального процесуального кодексів та видати роз'яснення щодо їх правозастосування, які спрямовані на позбавлення НАБУ інституційної незалежності та операційної спроможності.**

Прикладом таких дій є реєстрація законопроектів [№ 7315](#), [№ 7499](#), [№ 8517](#), [№ 9008](#), якими фактично блокується можливість притягнення до кримінальної відповідальності чиновників за незаконне збагачення чи декларування недостовірної інформації. Рада громадського контролю НАБУ наголошує, що ухвалення будь-яких законодавчих змін з цього чи інших питань, що стосуються діяльності НАБУ, без попередніх ґрунтовних консультацій за участю НАБУ, САП, інших правоохоронних органів, громадянського суспільства, експертів та незгаданих зацікавлених сторін є неприпустимим.

Також прикладом є використання фігурантами кримінальних проваджень рішення Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) №1375 від 08.12.2017 року (справи [№ 760/2128/18](#) та [№ 757/18406/18-к](#)), яке фактично блокує розслідування незаконного збагачення чи декларування недостовірних відомостей. Ідеться про те, що спершу НАЗК має знайти порушення в деклараціях і лише потім орган досудового розслідування може реєструвати провадження за статтями 366-1 і 368-2 ККУ.

Рада громадського контролю вкотре наголошує, що це рішення НАЗК не може застосовуватися та підлягає скасуванню як таке, що суперечить положенням чинного законодавства. Така позиція знайшла своє підтвердження у [рішенні](#) Апеляційного суду міста Києва, в якому судова колегія дійшла висновку, що Роз'яснення НАЗК від 8 грудня 2017 року про початок досудового розслідування за фактами декларування недостовірної інформації та незаконного збагачення без належних перевірок та висновків Нацагентства не узгоджується з вимогами ст. 214 Кримінального процесуального кодексу України.

- **Розгляду заяв від фізичних та юридичних осіб, що надійшли на адресу Національного бюро, які містять повідомлення про кримінальні правопорушення.**

Зокрема, згідно з [даними](#) аналізу діяльності НАБУ, проведеного міжнародними експертами, за 2015 – 2017 роки слідчі судді винесли понад 100 постанов з вимогою до НАБУ зареєструвати кримінальне провадження на основі повідомлення про злочин. Крім того, були випадки, коли провадження, які НАБУ вирішило не включати до реєстру, були внесені до нього прокурорами САП.

Хоча у більшості випадків чинна процедура опрацювання заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення є раціональною та ефективною, РГК вважає за необхідне наголосити на необхідності покращення системи взаємодії Національного бюро із заявниками, а також підвищити рівень інформування громадськості щодо зазначеного питання із наданням відповідних роз'яснень та рекомендацій. З цією метою Рада громадського контролю вже звернулася до Національного антикорупційного бюро з пропозицією провести відповідну експертизу.

- **Невирішене питання щодо автономного зняття інформації з каналів зв'язку, а також проблема відсутності доступу до бази даних е-декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, адміністрування якої забезпечує НАЗК.**

НАБУ обмежене в можливості здійснювати самостійне прослуховування, оскільки для таких слідчих дій Бюро має залучати інфраструктуру та ресурси Служби безпеки України. Це ставить у залежність детективів від інших правоохоронних органів.

На думку Ради громадського контролю, вирішити цю проблему можливо шляхом внесення змін до статті 263 Кримінального процесуального кодексу України щодо надання НАБУ повноважень самостійно здійснювати зняття інформації з каналів зв'язку, не звертаючись до технічних засобів інших відомств.

Крім того, хоч НАБУ і має доступ до більшості державних реєстрів України, у детективів існує проблема доступу до реєстру майнових декларацій. 13 січня 2017 року Національне антикорупційне бюро України та Національне агентство з питань запобігання корупції підписали Меморандум про співпрацю та обмін інформацією. 10

травня 2017 року НАБУ отримало віддалений прямий доступ до реєстру декларацій з використанням захищеного каналу зв'язку. А вже 8 грудня 2017 року НАЗК повідомило, що призупиняє доступ уповноваженим особам НАБУ до документів з конфіденційною інформацією про суб'єктів декларування.

Загалом станом на 30.06.2018 у роботі детективів НАБУ перебуває 72 кримінальних провадження щодо внесення недостовірних відомостей до електронних декларацій. Майже третина з них стосується декларацій народних депутатів України та суддів. Розслідування справ, відкритих за цією статтею, потребує здійснення великого обсягу слідчих дій. Водночас детективи мають обмежений доступ до вказаного реєстру. Із 39 запитів, скерованих детективами до НАЗК про проведення повної перевірки стосовно особи-декларанта, відповіді отримано всього на вісім.

Рада громадського контролю закликає забезпечити віддалений прямий доступ детективів до Реєстру електронних декларацій з використанням захищеного каналу зв'язку. Крім цього, необхідно забезпечити належний рівень координації у діяльності всіх антикорупційних органів та унеможливити прояви їх втручання в роботу одне одного в майбутньому.

- **Процедура прийняття на роботу негласних співробітників.**

Законом України “Про Національне антикорупційне бюро України” визначено, що призначення на посади в НАБУ здійснюється винятково за результатами відкритого конкурсу, крім призначення на посади першого заступника та заступників Директора. Водночас порядок конкурсного відбору визначає Директор Національного бюро. Завдяки цьому було встановлено такі спеціальні процедури прийняття на роботу негласних співробітників, які не порушують конкурсні засади, але усувають елемент публічності та відкритості, який суперечить самій суті роботи негласних співробітників.

Директор НАБУ визначив спеціальну процедуру відбору осіб для роботи під прикриттям, яка містить тести, співбесіди та інші етапи, подібні до процедури відбору звичайних працівників, за винятком публічного оголошення про набір кандидатів та інформації про проміжні й кінцеві результати відбору. НАБУ напряму запрошує кандидатів до участі в конкурсному відборі. Такі кандидати подають майнові декларації, які не оприлюднюються, та проходять перевірку згідно з вимогами чинного антикорупційного законодавства України. Цілком зрозуміло, що прийняття на роботу працівників для роботи “під прикриттям” вимагає особливої процедури. В той же час, з метою усунення непорозумінь під час використання такої процедури,

На думку Ради Громадського контролю, одним із шляхів вирішення цього питання можуть бути зміни до Закону України “Про Національне антикорупційне бюро України”, якими буде визначено окремий порядок проведення конкурсу та прийняття в штат негласних працівників. Однак будь-які подібні ініціативи повинні пройти обговорення із залученням як представників НАБУ та народних депутатів, так і представників експертного та громадського середовища.

- **Проведення щорічної незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності Національного бюро.**

19 червня 2018 року було остаточно сформовано комісію зовнішнього контролю з проведення аудиту НАБУ. Утім наразі не визначено ані порядку організаційного та матеріально-технічного забезпечення роботи комісії, ані принципів, критеріїв оцінки та алгоритмів проведення аудиту.

РГК вкотре наголошує на необхідності дотримуватися законності на всіх етапах підготовки та проведення аудиту з метою забезпечення максимальної прозорості усіх пов'язаних з цим процесів.

- **Розгляд дисциплінарною комісією результатів усіх внутрішніх розслідувань Управління внутрішнього контролю НАБУ.**

Дисциплінарна комісія НАБУ складається з п'яти членів: трьох працівників НАБУ (два заступники Директора НАБУ та керівник Юридичного управління) та двох членів Ради громадського контролю. Основним її завданням є прийняття рішення щодо застосування дисциплінарних стягнень до працівників НАБУ. До Дисциплінарної комісії передаються результати лише тих внутрішніх розслідувань, у яких УВК встановило наявність неправомірних дій з боку працівника. Але контроль щодо тих розслідувань, де не було виявлено порушень, відсутній.

Рада громадського контролю НАБУ вважає, що необхідно підвищити роль Дисциплінарної комісії, надавши їй право оцінки результатів абсолютно всіх внутрішніх розслідувань, зокрема тих, де не було підтверджено факти вчинення будь-яких проступків.

Рада громадського контролю здійснюватиме моніторинг окреслених вище ризиків та вжитих заходів щодо їх усунення, зокрема через проведення громадських експертиз як основної складової механізму демократичного контролю. Адже тепер перед НАБУ та його керівництвом стоїть не менш складне завдання, ніж під час його становлення – забезпечення сталого розвитку Бюро.